

OPENBAAR MINISTERIE

College van procureurs-generaal

Postbus 20305, 2500 EH Den Haag

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Prins Clauslaan 16
2595 AJ Den Haag
T +31 88 699 11 00
www.om.nl

Datum	26 augustus 2022	Bij beantwoording de datum en
Onderdeel	WBOM/TJK	ons kenmerk vermelden.
Ons kenmerk	WBOM/19092	
Uw kenmerk	4066983	
Onderwerp	Advies wetsvoorstel strafbaarstelling verborgen ruimtes in vervoermiddelen	

Geachte [...],

Bij brief van 30 juni 2022 hebt u namens de minister van Justitie en Veiligheid het College van procureurs-generaal gevraagd om te adviseren over een conceptwetsvoorstel, betreffende een wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met een verdere versterking van de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Het wetsvoorstel voorziet in een strafbaarstelling van het opzettelijk uitrusten van een vervoermiddel met een ruimte die is bestemd voor het heimelijk voorhanden hebben of vervoeren van voorwerpen of het beschikken over een vervoermiddel in de wetenschap dat dit vervoermiddel is uitgerust met een dergelijke ruimte.

Het College heeft met bijzondere belangstelling kennis genomen van de voorgenomen strafbaarstelling van het opzettelijk vervaardigen van verborgen ruimtes in vervoermiddelen (hierna: verborgen ruimtes) ten behoeve van criminele activiteiten dan wel het beschikken over een voertuig dat is uitgerust met een dergelijke ruimte. Zoals in de inleiding van de memorie van toelichting wordt geschetst, is gedurende de afgelopen jaren gebleken dat bij het plegen van georganiseerde ondermijnende criminaliteit in toenemende mate gebruik wordt gemaakt van vervoermiddelen waarin een ruimte is aangebracht voor het heimelijk voorhanden hebben of vervoeren van voorwerpen, zoals voorwerpen waarmee een strafbaar feit kan worden begaan of die afkomstig zijn van een strafbaar feit. Dergelijke ruimtes zijn veelal op zodanige wijze aangebracht dat deze niet eenvoudig zijn waar te nemen. Met het nu voorliggende wetsvoorstel

wordt tegemoet gekomen aan een al lang in de opsporingspraktijk bestaande behoefte om deze activiteiten die ernstige criminaliteit faciliteren te bestrijden. Alhoewel het voornemen tot strafbaarstelling derhalve op grote instemming kan rekenen, heeft het College nog wel een aantal opmerkingen over de praktische uitvoering hiervan en over de formulering van de strafbaarstelling.

Het College zou in de memorie van toelichting nadrukkelijker (dan nu het geval is) tot uiting willen laten komen dat in de opsporingspraktijk is gebleken dat het vervaardigen en gebruik van verborgen ruimten in de criminele wereld gemeengoed is geworden. Waar een aantal jaren geleden het gebruik van verborgen ruimten louter grensoverschrijdende smokkel betrof, is dat tegenwoordig veranderd naar vooral binnenlandse verplaatsingen van geld, wapens en drugs. In veel gevallen moeten bedrijven die verborgen ruimtes inbouwen worden gezien als een onmisbare schakel voor het vervoer van bijvoorbeeld drugs over land. Het vervaardigen en gebruik van verborgen ruimtes is nagenoeg een standaard onderdeel van (het faciliteren van) georganiseerde ondermijnende criminaliteit geworden. Er is een professionele criminele bedrijfstak ontstaan die zich toelegt op het maken van die ruimtes, óók voor de internationale "markt".¹ Het inbouwen van ruimtes waarin drugs kunnen worden gesmokkeld en/of criminele opbrengsten kunnen worden vervoerd, kan worden gezien als ondermijning, omdat "de bovenwereld hier de onderwereld faciliteert". Normale bedrijfsactiviteiten, zoals garages en bedrijven die zich bezighouden met het bekleden van auto's, worden (soms gedwongen) aangewend voor georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

Omdat er op het eerste gezicht sprake is van normale bedrijfsactiviteiten is de opsporing van het vervaardigen van verborgen ruimtes uiterst moeilijk. Hetzelfde geldt voor het beschikken over een voertuig waarin dergelijke ruimtes zijn ingebouwd. Het College meent dat van het wetsvoorstel een voldoende afschrikwekkende werking dient uit te gaan om de vraag naar verborgen ruimtes en, in het verlengde daarvan, de corrumperende werking op garagehouders tegen te gaan. Een eerste voorwaarde daarvoor is een gerede pakkans en een instrumentarium dat daaraan bijdraagt. Om die reden wil het College ervoor pleiten dat de strafbaarstelling van het vervaardigen van verborgen ruimtes in voertuigen in artikel 67, eerste lid, Sv wordt opgenomen, zodat voorlopige hechtenis mogelijk wordt. Daardoor kunnen bijzondere opsporingsmethoden zoals observatie, tap, pseudokoop en doorzoeking worden ingezet. De inzet van deze opsporingsbevoegdheden acht het College noodzakelijk voor een effectieve opsporing van het vervaardigen van verborgen ruimtes in vervoermiddelen en het beschikken over een dergelijk vervoermiddel.

¹ Een voorbeeld van hoe professioneel deze verborgen ruimtes worden vervaardigd is te vinden op YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=jg0yDHL9ETM>

Artikel 189a

Het College merkt op dat als het gaat om de formulering van strafrechtelijke bepalingen altijd de voorkeur moet worden gegeven aan een formulering die aansluit bij een bestaand, in de jurisprudentie aanvaard begrippenkader. Op die manier wordt al snel duidelijk wat het bereik van de strafbepaling is en kunnen discussies over wat precies strafbaar wordt gesteld worden vermeden. In dit geval adviseert het College om aan te sluiten bij de begrippen verbergen en verhullen die worden gebruikt in de witwasartikelen (artikel 420bis e.v. Sr). Immers, met een verborgen ruimte wordt beoogd om bepaalde voorwerpen of geld te verhullen of te verbergen. In HR 14 februari 2017, ECLI:NL:HR:2017:236 heeft de Hoge Raad bepaald wat onder de begrippen verbergen of verhullen in artikel 420bis Sr moet worden verstaan: "Verbergen en verhullen hebben betrekking op gedragingen die erop zijn gericht het zicht op de herkomst van voorwerpen te bemoeilijken. Die gedragingen moeten tevens geschikt zijn om dat doel te bereiken.". Weliswaar gaat het in de met de strafbepaling beoogde gevallen niet specifiek om de herkomst van de voorwerpen, maar het College meent dat de beschrijving overigens precies past op de gedraging die strafbaar wordt gesteld in artikel 189a, namelijk het verbergen of verhullen van voorwerpen. Om die reden adviseert het College om het voorgestelde lid 1 van artikel 189a als volgt te formuleren:

Degene die opzettelijk een vervoermiddel uitrust met een ruimte die dienstig is aan het verbergen of verhullen van voorwerpen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.

In lid 2 van artikel 189a wordt gesproken over "de beschikking heeft over". Het College merkt op dat ook in dit geval aansluiting zou kunnen worden gevonden bij artikel 420bis lid 1 onderdeel b Sr, waar gesproken wordt over het in het Wetboek van Strafrecht meer gebruikelijke begrip "voorhanden heeft".

Tenslotte geeft het College in overweging om, onder vernummering van het nu voorgestelde lid drie tot lid vier, in een nieuw derde lid ook het voorhanden hebben van voorwerpen die kennelijk bestemd zijn om een dergelijke verborgen ruimte te maken strafbaar te stellen.

Hoogachtend,

M. Otte
procureur-generaal